

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2429/2018
22.01.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Српко Савић, адвокат из ..., против туженог ББ, чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4828/17 од 18.05.2018. године, у седници одржаној 22.01.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4828/17 од 18.05.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 229/2015 од 22.09.2017. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи као незаконито решење туженог број ../. од 14.04.2015. године којим је тужиоцу отказан Уговор о раду број .. од 01.06.2006. године са пратећим анексима и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад на послове који одговарају његовој стручној спреми, радном искуству и радној способности, те да му надокнади трошкове поступка. Ставом другим изреке одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име преосталог неисплаћеног дела отпремнине приликом отказивања Уговора о раду због престанка потребе за његовим радом исплати 1.438.691,80 динара са законском затезном каматом почев од 15.04.2015. године па до коначне исплате, те на име неисплаћеног фиксног дела отпремнине приликом отказивања Уговора о раду због престанка потребе за његовим радом исплати 737.840,00 динара, као и да на име накнаде штете по основу Законом предвиђене отпремнине због отказивања Уговора о раду због престанка потребе за његовим радом исплати 240.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења па до коначне исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке одбијен је приговор месне ненадлежности Основног суда у Панчеву истакнут од стране туженог. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка од 165.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4828/17 од 18.05.2018. године, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена у ставовима првом, другом и четвртном изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011, 55/2014 и 87/18), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијско указивање на битну повреду парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није релевантно, зато што та повреда не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог од 1986. године на пословима ..., анексом бр. 11 уговора о раду од 17.09.2013. године премештен је на радно место референт у Одељењу за ..., Служба за ..., а 08.01.2015. године тужени је са тужиоцем закључио анекс бр. 14 по коме је премештен на радно место референта у Служби за ..., Дирекција за ..., Служба за Оспореним решењем туженог од 14.04.2015. године тужиоцу је отказан уговор о раду са свим пратећим анексима, због престанка потребе за његовим радом, услед организационих промена и исплаћена му је отпремнина од 400 евра нето за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан потписивања решења, укупно 14.000 евра нето, односно 1.680.065,80 динара нето за 35 година рада у радном односу код туженог. Тужилац је оспорено решење примио 15.04.2015. године када му је отпремнина и исплаћена.

Пре доношења оспореног решења тужени је 26.01.2015. године донео Одлуку о покретању поступка решавања вишка запослених због организационих промена и Предлог програма решавања вишка запослених услед организационих промена који је достављен на мишљење репрезентативном синдикату и Националној служби за запошљавање, а након прибављених мишљења, Управни одбор туженог је на основу члана 153. до 160. Закона о раду, члана 75. Колективног уговора од 17.12.2014. године и донете одлуке од 26.01.2015. године, донео Програм решавања вишка запослених 23.03.2015. године којим је предвиђено да је укупан број запослених на неодређено време, чији се послови укидају и који су обухваћени програмом 247 и којим су, између осталог, укинута и послови у оквиру Службе за ..., чиме су укинута послови на којима је тужилац радио. Директор Дирекције за организациону ефективност туженог је 02.04.2015. године донео 551. измену и допуну Правилника о организацији и систематизацији послова, којим је укинута Служба за ..., као и сва радна места у њој, укључујући и радно место на којем је тужилац био распоређен.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили захтев за поништај решења којим је тужиоцу отказан уговор о раду, налазећи да је

спорно решење законито, као и евентуални тужбени захтев за исплату неисплаћеног дела отпремнине, оценивши да је социјални програм на који се позива тужилац престао да важи 31.12.2012. године, а да је висина отпремнине тужиоцу обрачуната применом важећег Колективног уговора туженог у моменту доношења решења о отказу.

По оцени Врховног касационог суда одлучивање нижестепених судова је засновано на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05,... и 75/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то, ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањеног обима посла.

Тужиоцу је отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Одредбама чланова 153-160. Закона о раду прописан је начин утврђивања вишка запослених код послодавца када је, с обзиром на укупан број запослених и број запослених који су вишак, обавезно доношење програма решавања вишка запослених, па је прописана садржина програма и поступак његовог доношења. Тужени је на основу члана 153. став 1. тачка 1. Закона о раду донео Програм решавања вишка запослених који садржи елементе прописане чланом 155. став 1. тог закона. Имајући у виду наведено, Програм решавања вишка запослених је законит, јер има прописану садржину и донет је у законитом поступку. У Програму је утврђено да је тужилац вишак, јер је тужени укинуо радно место на којем је тужилац радио, односно укинута је Служба за ... у којој се организационо налазио посао за који је тужилац имао закључен анекс уговора о раду. Како је због укидања послова на којима је радио тужилац, престала потреба за његовим радом, то је образован отказни разлог из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, због чега је побијано решење законито.

Врховни касациони суд је нашао да нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

Наиме, организација рада је део аутономије послодавца који самостално утврђује организациону структуру и послове који се врше у организационим деловима, ради обављања делатности. У конкретном случају тужени је Службу за ... формирао 05.06.2013. године, а укинуо Програмом решавања вишка запослених од 23.03.2015. године, што је спроведено Изменама Правилника о организацији и систематизацији послова које су ступиле на снагу 10.04.2015. године, при чему суд нема овлашћење да испитује оправданост оснивања или укидања Службе за ..., нити на који правно дозвољени начин ће тужени организовати обављање одређених послова. Како је у конкретном случају Служба за ... укинута, односно како је тужени укинуо послове на којима је тужилац радио, то се у случају укидања послова не примењују критеријуми за утврђивање вишка запослених, јер су вишак сви запослени који су радили укинута послове.

Супротно наводима ревизије, у групу запослених која је наведена у тачки VI Програма решавања вишка запослених (запослена жена за време трудноће и

породиљског одсуства, запослени за време неге детета и посебне неге детета, представници синдиката) и којима тужени није могао да откаже уговор о раду као вишку запослених, зато што је реч о запосленима који су заштићени од отказа уговора о раду на основу члана 187. Закона о раду и члана 85. Колективног уговора туженог, с обзиром да само постојање неког заштићеног основа (трудоћа, породилско одсуство и друго) значи да се том запосленом не може отказати уговор о раду, иако су укинута послови које је радио. Сагласно наведеном, тужилац као запослени коме је утврђено телесно оштећење од 70% не спада у категорију запослених који уживају посебну заштиту од отказа уговора о раду, јер то није прописано Законом о раду нити предвиђено општим актом туженог.

Тужиоцу је у складу са важећим Програмом решавања вишка запослених од 23.03.2015. године и Колективним уговором од 17.12.2014. године исплаћена отпремнина, па је правилан закључак нижестепених судова да у конкретном случају није било услова за примену одредаба чл. 19. и 20. Социјалног програма туженог, који је био у примени до 31.12.2012. године. Наиме, у поступку приватизације и закључења уговора о куповини и продаји акција 17.06.2008. године, закључен је Социјални програм за туженог на основу члана 41. став 1. Закона о приватизацији – да уговор о купопродаји субјекта приватизације садржи одредбу „начину решавања питања запослених“. Према члану 20. Социјалног програма, након престанка његовог важења евентуални вишак запослених решаваће се у складу са одредбама закона, колективног уговора и донетог посебног програма решавања вишка запослених, с тим да овако утврђена отпремнина не може бити нижа од 90% отпремнине утврђене чланом 19. Социјалног програма, који предвиђа једнократну отпремнину у висини од 750 евра за пуну годину рада проведenu у радном односу увећану за једнократну отпремнину у висини четири просечне зараде код туженог за месец који претходи месецу исплате отпремнине, односно отпремнина не може бити мања од 675 евра по години радног стажа. Социјални програм је престао да важи 31.12.2012. године, пре престанка радног односа тужиоца код туженог, па се његове одредбе не могу примењивати на запослене који су проглашени вишком након престанка важења наведеног Социјалног програма, па ни чланова 19. и 20. Следом реченог, тужилац се неосновано позива на заузети став у одлукама Врховног касационог суда да Социјални програм има снагу општег акта, с обзиром да се не ради о истој чињеничној ситуацији као у овом спору, по тужби тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и исплату отпремнине донетог након престанка важења Социјалног програма туженог.

По оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак нижестепених судова да је тужиоцу правилно исплаћена отпремнина за 35 година радног стажа у моменту отказа, будући да тужилац током поступка није доставио доказе за другачији чињенични закључак, у смислу правила о терету доказивања. Докази који су достављени уз поднесак од 18.04.2019. године (потврда туженог од 04.04.2019. године) нису узети у разматрање приликом доношења одлуке будући да су достављени након истека законског рока за изјављивање ревизије.

У ревизијском поступку се расправљају правна, а не и чињенична питања, па предмет оцене ревизијског суда нису били наводи у ревизији у којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање јер то није дозвољено према

члану 407. став 2. ЗПП. Осим тога, чињенице од значаја за пресуђење и докази за утврђење тих чињеница морају бити истакнути до закључења расправе, а најкасније и под условима из члана 372. став 1. ЗПП у жалби.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог као неосновану и применом члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић